

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LVII (51) • ŠTEV. (Nº) 41

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 8 de octubre - 8. oktobra 1998

MARKO KREMŽAR

DEJSTVA Iz naše preteklosti

Komisija za raziskavo povojnih množičnih pobojev, ki jo je po volitvah leta 1990 imenovala občinska skupščina v Cerknici, je založila leta 1966 delo dipl. zgodovinarja Staneta Okoliša z naslovom „Žrtve druge svetovne vojne na ožjem Notranjskem“.

Od 168 strani, ki jih ima knjiga, jih je okrog 60 posvečenih pojasnilom, ostalih 100 strani pa 'Statističnim ugotovitvam' in 'Pregledu žrtev druge svetovne vojne'. Avtor nas v sklepi besedi opozarja, da temelji „pregled žrtev na več ali manj nedvomnih dejstvih“ in da „je nastal z veliko mero soglasnosti“ med člani omenjene Komisije, da pa to „ne velja za njihovo interpretacijo“. Prav zato je morda primeren naslednji povzetek podatkov, ki jih je avtor res skrbno zbral in uredil.

Naslov te zgodovinske razprave ni točen, še več, lahko bi rekli, da bralca zavaja. Če pregledamo priloženi seznam 2158 slovenskih žrtev v vojnem in povojnem času na ožjem Notranjskem, vidimo, da je 31,3% (str. 66) vseh žrtev izgubilo življenje po končani vojni ali, kot pravi avtor, da je bila „povzročena skoraj tretjina vseh žrtev z obravnavanega področja“ po končanih bojnih operacijah, to je po 15. maju 1945. (str. 73) Komisija, ki je delo naročila, je imela kot namen tudi raziskavo povojnih pobojev. Zakaj potem skupna oznaka vseh pobitih kot 'žrtve vojne', ko to ne odgovarja resnici niti glede na čas niti po vzrokih? Ali bi kdo rad kolikor mogoče prikril, če že ne dejstva komunistične revo-

lucije, ki je med vojno in po njej divjala na Slovenskem, pa vsaj njen obseg in posledice?

Avtor pojasni, da pomeni „delovanje partizanskih enot v povezavi s krajevnimi in terenskimi odbori OF... nastop revolucije“ (str. 24) Tega dejstva preprosto ni mogoče utajiti. Lahko pa mu je vzeti pomen, ki ga ima, za razumevanje tedanjih dogodkov na Slovenskem. Avtor nato omenja, da se revolucija pri nas „prekriva z osvobodilnim gibanjem“ in ponovi misel tudi na strani 44, ko poudari, da so bili partizani „oborožena sila revolucije“ in hkrati „osvobodilno gibanje“. Pove nam tudi, da se je „navdušenje“ za partizansko odporniško gibanje počasi ohlajalo in da se je od njega veliko ljudi odvrglo. Na take odločitve „posameznikov“ naj bi „vplival predvsem revolucionarni značaj gibanja“. Nekateri rojaki naj bi se z revolucionarji ne strinjali, po avtorjevih besedah, „zaradi gospodarske politike... drugi niso hoteli sodelovati zaradi nazorskih in političnih opredelitev“. O delovanju partizanov pa beremo, da so bile „na eni strani... omejene vojaške akcije proti Italijanom, na drugi strani pa nastopi proti Slovincem, ki so bili obtoženi sodelovanja z okupatorjem ali snovanja 'bele garde' oziroma protirevolucije.“ Da so bile partizanske vojaške akcije proti okupatorju resnično zelo omejene, razberemo iz statistične priloge na str. 164, kjer so zapisana imena v boju padlih Italijanov. Vidimo, da so partizani na omenjenem

Nad. na 3. str.

Papež razglasil kardinala Stepinca za blaženega

Papež Janez Pavel II. je 2. oktobra prisel na drugi državni in pastoralni obisk na Hrvaško. Hrvaški predsednik Tuđman je v pozdravnem govoru poudaril zgodovinski pomen tokratnega papeževega obiska zaradi razglasitve hrvaškega kardinala Alojzija Stepinca za blaženega ter menil, da pomeni njegova beatifikacija priznanje vsem žrtvam in mučenikom fašizma in komunizma.

Papež Janez Pavel II. je v soboto na slovesnem evharističnem slavlju v Mariji Bistrici razglasil kardinala Alojzija Stepinca za blaženega. Na mašni slovesnosti se je zbralo približno 400.000 vernikov.

Pred obredom beatifikacije je zagrebški nadškof Josip Bozanić na kratko predstavil kardinalovo življenje. Kardinal Stepinac je bil na današnji dan leta 1946 pred komunističnim sodiščem v Zagrebu obsojen na zaporno kazen pod obtožbo sodelovanja z ustaškim režimom, dejansko pa zaradi neustrašenega odpora proti komunizmu.

Papež Pij XII. ga je v času izgnanstva leta 1953 razglasil za kardinala, 1960 pa je umrl v hišnem priporu. Papež Janez Pavel II. je dejal, da je Stepinac tretji hrvaški blaženec,

in poudaril, da gre za eno najsvetlejših oseb katoliške Cerkve in da se v njegovem mučeništvu odraža vsa tragedija hrvaškega ljudstva v tem stoletju, ki so ga obeležila tri velika zla: fašizem, nacizem in komunizem.

Po razglasitvi za blaženega so razprostrli sliko kardinala Stepinca, papežu Janezu Pavlu II. poklonili relikviarij s prstancem desne roke Alojzija Stepinca. Skrinjico s Stepinčevim posmrtnim ostankom je papežu izročilo 18-letno dekle iz Dubrovnika, za katero verjamejo, da je po priprošnji h kardinalu Stepincu ozdravela po cerebralni paralizni.

Slovesnosti v Mariji Bistrici so se med drugim udeležili tudi kardinali in škofi z vsega sveta, med njimi tudi kardinal Ambrožič ter ljubljanski nadškof Franc Rode. Papež Janez Pavel II. je vernike iz Slovenije ki so v velikem številu prišli na Stepinčevo beatifikacijo, pozdravil v slovenskem jeziku.

Papež je pred odhodom v nedeljo še daroval mašo v hrvaškem jeziku v Splitu in v pridigi pozval mednarodno skupnost, naj čimprej najde rešitev za krizo na Kosovu.

POZDRAVLJENI, ROJAKI!

Naša politična emigracija je v Argentini že pol stoletja. Presajena je bila na silo, da si je rešila življenje. Gostoljubna Argentina jo je sprejela in ji dala možnosti, da se razvija in raste po svoje. In res, v teh petdesetih letih je dosegla s trdim delom in naporom „argentinski čudež“, ki ni čudež, ampak sad prizadevanj in volje. Že 42 let se dobivamo rojaki na slavnostnem dnevu, ki je priložnost za srečanja oddaljenih rojakov, za pogovor in družabnost, pa še, da se poveseimo ob lepem kulturnem programu.

To nedeljo je naše veliko praznovanje. Pozdravljeni med nami, gospod škof Uran! Pred leti nas je prišel obiskat naš izseljeni škof dr. Rožman, še v svinčenih časih nadškof dr. Šuštar, nato mons. Pirih in dr. Rode. Cerkev je ena in mi smo trdno povezani z njo in njenimi vodniki. Hvala vam in tudi slovenski cerkveni organizaciji Družina, ki je pripravila ta obisk.

Pozdravljeni rojaki, ki ste prihiteli k nam na ta dan iz naše rodne ali duhovne domovine! Večkrat so nas že obiskali posamezniki, sorodniki, kulturniki, politiki in državniki, tudi večje skupine kakor planinci, kulturniki ali pevski zbori. A iz Slovenije v tako velikem številu še nikdar. Veseli smo, da boste tako od blizu spoznali našo skupnost, da bomo lahko navezali stike in se bolj spoprijateljili. Kajti Slovenija je na sončni strani Alp in tudi ob Srebri reki!

Pozdravljeni rojaki, ansambel z imenom Čuki, ki ste nas prišli razveseljevati s svojo umetnostjo, glasbo in pesmimi. Pove-

zali boste slovensko mladino doma in tukaj, tako da bo tudi med nami zrasel uspešen stik.

Pozdravljeni, rojaki iz notranjosti države, predvsem naši gostje iz Mendoze in Bariloč. Že smo imeli priložnost poslušati vas, zato smo zadovoljni ob novem vašem obisku. Enako pozdravljeni tudi drugi posamezniki iz raznih oddaljenih krajev širne Argentine; naša skupnost v tej državi je s tem močna in enotna.

Pozdravljeni, vsi rojaki iz našega vele-mesta. Sicer se pogosto vidimo, večkrat se snidemo v kakšnem Domu ali na prireditvi, predavanju ali mašah. A danes je prav naš dan, naš skupni dan, kjer se lahko poveseimo med seboj in med gosti iz vse države ali vsega sveta. Posebno letos, ko praznujemo 50 let, odkar smo prišli semkaj in se povezali, odkar smo skupno gradili naš življenj, čeprav smo začeli praznovati Slovenski dan šele leta kasneje.

Pozdravljeni, rojaki iz San Justa, ki letos praznujete tudi svoj dan, 42. po vrsti. Vaš mogočni dom nudi naši krovni organizaciji prostor, da letos priredi pri vas svoj veliki dan. Hvaležni smo vam za ves trud, ki ste ga vložili v pripravo odra in programa, zabave in dobrot.

Pozdravljeni pa tudi vsi, ki se ne boste mogli udeležiti Slovenskega dne, a boste v duhu z nami, kajti duh je tisti, ki oživlja.

Bog z vami in nami, dragi rojaki in gostje!

TD

Drobnič o barbarski Sloveniji

Objavljamo dobesečno izjavo, ki jih je državni tožilec dr. Anton Drobnič podal letos v Dragi in so dvignile v Sloveniji med levičarji veliko prahu, tako da se je celo Kučan obregnil obenj. Mi se popolnoma strinjamo s temi izjavami, ker so resnične. Vemo pa, da je v Sloveniji pogosto kriv tisti, ki pokaže na komunistični zločin, ne pa zločinci sami. Bralci lahko sami presodijo.

„Vsi veste, da so pred kratkim diplomati v Rimu sklenili ustanoviti mednarodno sodišče za vojne zločince. Slovenija se je po besedah zunanjega ministra Frleca temu priključila. Do tukaj se vse lepo sliši. Druga plāt resnice je, da Slovenija kot država do danes ni odkrila enega umora, enega vojnega zločina, čeprav vemo, da je bilo med vojno storjenih nešteto vojnih zločinov in da je bilo samo po vojni pobitih 12.000 domobrancev. O tem uradna Slovenija ne ve ničesar. Tudi mi na državnem tožilstvu o tem uradno ne vemo ničesar. Vemo samo, kar beremo ali kar ljudje pišejo. Republika Slovenija pa s svojimi organi odkrivanja ni do danes podala ene same ovadbe. O tem sem nekajkrat govoril s prvim notanjim minis-

trom Igorjem Bavčarjem, govoril sem tudi z drugim, Ivom Bizjakom, šele tretji, Andrej Šter, se je zavzel za to, da bi glede tega kaj naredil, a so bile stvari že tako zaledenele, da tudi on ni uspel. Da pa ne govorim o sedanjem ministru, Mirku Bandlju, ki se o tem niti ne pogovarja. V takem stanju sem večkrat opozarjal pristojne, da je Slovenija barbarska država, ker ne poskrbi niti za ugotovitev svojih mrtvih niti za izkop kosti iz brezen, prepado, rudniških jaskov in za civilno ureditev te zadeve. V kulturno ureditev te zadeve spadajo tudi ustrezni sodni postopki proti krivcem.

Nič ni pomagalo, zato sem lanskega 25. novembra poslal posebno pismo predsedniku vlade dr. Drnovšku, ga na to opozoril in zahteval akcijo. Do danes odgovora nisem dobil. Pred letošnjimi počitnicami julija sem podobno pismo poslal notranjemu ministru Bandlju v zvezi z nekim konkretnim primerom in na splošno. O konkretnem primeru sem dobil odgovor, ki ne pove ničesar, o problemu kot celoti ni nobenega odgovora. Takšno je uradno stanje v Sloveniji.”

STRAN 4:

Prihod v Argentino

NEDELJA,
11. OKTOBRA

43. SLOVENSKI DAN

NAŠ DOM
SAN JUSTO

Spominska slovesnost na Teharjah

Na Teharjah pri Celju je bila 4. oktobra spominska slovesnost, posvečena žrtvam povojnih pobojev v tamkajšnjem taborišču. Versko slovesnost s kulturnim programom sta pripravila Nova slovenska zaveza in Župnijski urad Teharje, mašo pa je daroval mariborski škof dr. Franc Kramberger.

Spominske slovesnosti se je udeležilo približno tisoč ljudi, med njimi tudi preživeli taboriščniki in svojci teharskih žrtev iz vse Slovenije. Tokrat so si lahko prvič ogledali zametek spominskega obeležja in kostnice, ki so jo začeli graditi na kraju nekdanjega taborišča.

Škof Kramberger je zaželel, da bi prihodnje leto tam končno blagoslovili spomenik žrtvam povojnih pobojev, in sicer kot mejnik, ob katerem „bomo izročili preteklost božjemu usmiljenju in odpuščanju“. Teharje nas učijo in svarijo, so kraj, kjer se razkriva predolgo zamolčana resnica o nedolžnih žrtvah povojnih pobojev v teharskem taborišču, v Kočevskem Rogu in števi-

linih drugih krajih, je še dejal škof Kramberger.

V imenu Nove slovenske zaveze je govoril Justin Stanovnik. Med drugim je dejal, da se je „v zadnjem času začelo nekaj, čemur ne moremo reči drugače kot napoved vojne“. Komunisti so poklicali pod orožje vse, ki jih imajo zapisane na svojih seznamih, vendar je nedavna razprava v državnem zboru, po Stanovnikovi besedah, pokazala, da komunisti ne morejo več razumno utemeljevati svojega preteklega in sedanjega obstoja, medtem ko so predstavniki NSZ v razpravi lahko govorili resnico. Justin Stanovnik je v nagovoru okrcal tudi medije in njihovo poročanje o razpravi o državnem zboru. Mediji so po njegovih besedah večinoma še vedno agenture postkomunistične levičarske politike, ki se boji resnice. In Nove slovenske zaveze, predvsem pa se boji Cerkev, ki brani človeka. Dokler bo Cerkev imela vpliv, pa si človeka ne bo mogoče povsem podrediti.

Zgodilo se je v Sloveniji...

KARDINAL AMBROŽIČ BO OBISKAL SLOVENIJO

Torontski nadškof kardinal Alojzij Ambrožič se bo v drugi polovici tedna mudil na obisku v Sloveniji. Slovenski kardinal iz Kanade bo v ljubljanski stolnici daroval slovesno mašo, v petek, 9. oktobra, pa ga bo sprejel tudi predsednik države Milan Kučan. Kardinal Ambrožič je v nedeljo v

Rimu prevzel cerkev sv. Marcelina in Petra, ki mu jo je papež Janez Pavel II. podelil na zadnjem konzistoriju, udeležil pa se je tudi proglasitve kardinala Steopinca za blaženeega.

JELINČIČ SPET TOŽI DROBNIČA

Poslanec SNS Zmago Jelinčič je na Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani proti generalnemu državnemu tožilcu Antonu Drobniču vložil že drugo kazensko ovadbo, in sicer zaradi kaznivega dejanja „sramotitve RS“. V razlagi ovadbe opozicijski poslanec piše, da je generalni državni tožilec Drobnič storil navedeno kaznivo dejanje s svojo izjavo, „da je že večkrat opozarjal pristojne, da je Slovenija barbarska država“, ki jo je izrekel v Dragi pri Trstu (študijski dnevi Draga 98 v začetku septembra), torej na ozemlju druge države.

OBISK V MEHIKI

Slovenski premier Janez Drnovšek je opravil prvi uradni obisk Mehiki. Premier in mehiški predsednik sta po pogovoru objavila odpravo vizumov med državama.

KORUPCIJA

Skupina poslancev Socialdemokratske stranke Slovenije (SDS) in Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) je v državni zbor vložila interpelacijo o delu in odgovornosti ministra za obrambo Alojza Krapeža, in sicer zaradi zlorabe uradnega položaja za osebno okoriščenje. Podpisniki predlagajo, da DZ po končani razpravi o interpelaciji obrambnega ministra razreši s funkcije. Podpisniki ugotavljajo, da si je minister brez zakonite podlage dodelil nadstandardno stanovanje v Ljubljani in je pri tem očitno zlorabil uradni položaj z namenom, da bi si pridobil nepremoženjsko korist.

SLOVENIJA IN KOSOVO

Svet za nacionalno varnost pod vodstvom predsednika vlade Janeza Drnovška je na seji obravnaval naraščajočo možnost vojaškega posega na Kosovu. Svet za nacionalno varnost pričakuje, da bodo oblasti v ZR Jugoslaviji izpolnile zahteve mednarodne skupnosti ter z miroljubnimi sredstvi omogočile enakopraven politični dialog s predstavniki kosovskih Albancev. Pristojnim ministrstvom je svet naložil, da spremljajo razmere ter dopolnijo že izdelane ukrepe za zagotovitev varnosti in stabilnosti naše države v primeru vojaškega posredovanja sil zvezo NATO.

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

ZLOČIN IN KAZEN

Če se sedaj povrnemo na „javne skrbi“ normalnega državljana, se bomo znašli tudi z dejstvom, da ne verjame v učinkovitost sodnega sistema. Večina smatra, da je argentinska pravica podkupljena, da tožilci ne tožijo, sodniki ne sodijo in se mogočniki šopirijo ne da bi se bali kazni.

Za to imajo pač mnogo dejstev, trdno povezanih z različnimi primeri korupcije. Ponemerna fondov, izneverjanje davčnih obveznosti vladnih prijateljev in podobni primeri so vsakdanja praksa. Te dni je tudi omenjeni glavni tajnik predsedništva Alberto Kohan priznal, da je „pospešil“ nek podjetniški postopek egiptovskega mogotca Gaitha Pharaona, ki ga sedaj zasledujejo zaradi mednarodne bančne poneverbe.

Vlada je pred časom napovedala „etično neurje“, ki pa nikdar ni prešlo kategorije tople sapice, ki je blažila lica vladnih prijateljev. Te dni je tudi negativno odjeknila v javnosti sodba senatorja in bivšega kordobskega guvernerja Angeloza. Obtožen nepravne obogatitve, torej speljave javnih fondov v privatne namene, je bil tri leta v preiskovalnem sodnem postopku. Državni senat mu je odvzel imuniteto, sodila ga je kordobska zbornica, končno pa je bil razglašen za nedolžnega. Sodni sklep je bil objavljen isti dan, ko so našli obešenega Cattánea.

Yabran ni bil prvi, katerega nenadna smrt je ustavila raziskovanje zarotniške mreže. 30. decembra 1990 je storil samomor(?) bivši direktor carinske ustanove, brigadir Etchegoyen, ki je marikaj vedel o milijardnem tihotapljenju preko letališča Ezeiza. Dvomljive okoliščine njegove smrti, ki so krepko osporavale teorijo samomora, niso bile nikdar razjasnjene. Pred dobrim mesecem (23. avgusta t.l.) pa je kapetan Horacio Estrada tudi naredil samomor(?) v trenutku, ko so ga vsi kazali kot ključno pričjo v zadevi prodaje orožja. Res, zanimivo kako hitro se v policijskih in sodnih aktih pokaže beseda samomor. To pot je sodnica kmalu popravila oznako za „dvomljiva smrt“. Vprašanje je, koliko časa bo ta nova oznaka ostala in če bomo kdaj sploh vedeli, kakšna je bila usoda Marcela Cattánea. A jasno je, da v Argentini zločin in kazni nista bližnja pojma.

VOLILNO OROŽJE

Nedvomno je, da bodo ti primeri javne korupcije postali volilno orožje v rokah opozicije. Tega se bo seveda posluževal tudi Duhalde, čeprav je kot del vladne stranke za to tudi odgovoren. A predno bo volilna tekma zakravela, morajo eni in drugi rešiti svoje notranje probleme.

Opozicija, ali bolje Povezava, ima tudi v tem svoje senčne strani. Zadnjič smo opisali, kako Solidarna fronta gnjavi radikale vse primere korupcije, ki so jih odkrili v mestni upravi Buenos Airesa. De la Rúa enostavno odgovarja, da je mestna vlada sama odkrila te primere, jih razkrinkala in postavila pred sodišče.

Duhalde ima drugačne težave. Tudi v njegovi bližini so ljudje, katerim ljudsko mnenje ni naklonjeno v tej zadevi. Preveč je takih, ki se ne morejo preveč ponašati z čistimi rokami.

Kaj drugačen pa je primer Cavalla. Sodniško so ga nehali preganjati, marsikatera njegova tožba se izkazuje za prilično, pa še v mednarodnem oziru je zrasel njegov ugled gospodarstvenika. Zato ni čudno, da ga snubi Duhalde. Govorili smo že o jeziku na tehtnici. In jeziček zadnje čase pridu raste.

Križev pot Slovencev

KOČEVSKI ROG, 1998

ENAJSTA POSTAJA

Slečene naložijo na kamione.
Z žico zvezane peljejo na morišče.

900-letnica cistercijanskega reda in stoletnica oživitve Stične

V soboto in nedeljo so potekale v cistercijanski opatiji v Stični sklepne slovesnosti v okviru jubilejnega leta za cistercijanski red po vsem svetu, ki sovpada tudi s stoletnico oživitve cistercijanske opatije v Stični.

Jubilej so v stiški baziliki počastili v soboto z izvedbo oratorija skladatelja Avgusta Ipavca Ad Missam in agris - Maša na polju; v nedeljo pa je glavno in sklepno mašno slovesnost vodil ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Franc Rode.

V stiškem samostanu prvič v zgodovini poteka tudi mednarodni kongregacijski kapitelj cistercijanskih opatov, opatinj, delegatov in delegatinj Mehreravske kongregacije, ki se ga udeležuje tudi cistercijanski generalni opat Mauro Esteve.

Slovenski skladatelj Avgust Ipavec, rojen v soški dolini leta 1940, duhovnik, glasbenik in dirigent, sedaj živi na Dunaju, je Mašo na polju napisal posebej za omenjene jubileje. Ipavec je eden redkih, če ne edini slovenski skladatelj, ki se predvsem in načrtno ukvarja s pisanjem kantat in oratorijev na teološke teme. Mašo, pri kateri je pod dirigentskim vodstvom Marka Munih sodelovalo več kot 250 izvajalcev - štirje solisti, številni zboristi, Simfonični orkester RTV Slovenija, pa še pritrkovalci z Brezij in otroci iz Stične, je Ipavec ustvarjal kar sedem let; tudi vsa besedila je izbral sam, iz Svetega pisma ter besedil sv. Bernarda in sv. Hildegarde.

Slovesno somaševanje več kot 60 duhovnikov in škofov je v polni baziliki vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode. V svoji pridigi je predvsem govoril o zgodovini stiškega samostana in opatije, od oživitve samostana leta 1784 do ponovne oživitve, ko je prav na današnji dan pred sto leti ljubljanski škof Jeglič blagoslovil

samostanske prostore, težav v polpretekli zgodovini ter vse do današnjih dni, ko samostan vodi opat dr. Anton Nadrah.

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je v petek odlikoval cistercijanski samostan v Stični z najvišjim državnim odlikovanjem - zlatim častnim znakom RS. Odlikovanje je izraz hvalečnosti in spoštovanja do pomembnega prispevka samostana pri kulturnem, duhovnem in civilizacijskem razvoju slovenskega naroda.

Svet koroških Slovencev pristal v finančnih težavah

Svet koroških Slovencev se je zaradi izostanka dotacij z Dunaja in iz Ljubljane znašel v finančnih težavah, zato se je odločil za korenite varčevalne ukrepe, ki se nanašajo tudi na časopis Naš tednik.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Nanti Olip bo od 1. oktobra letos opravljal brezplačno to funkcijo. Generalni sekretar Franc Wedenig je poleg svojih sedanjih dolžnosti prevzel še druge obveznosti. Skupini za sanacijo na čelu z Olipom so naročili, naj do 16. oktobra pripravi varčevalni načrt za časopis Naš tednik, s katerim bi zmanjšali njegove letne finančne izdatke.

Težak položaj je po Olipovih besedah pripisati avstrijski vladi, ki je ponovno zamenjala račune slovenskih organizacij in društev. Tudi slovenska vlada je dala vedeti, da morata svet in časopis računati z občutnim krčenjem denarnih sredstev.

je pomorila več Slovencev kot Italijani? Odgovor najdemo na strani 44: „Jugoslovanska armada, v katero so se dotlej že povsem vključile tudi slovenske partizanske enote, predstavlja okvir, v katerem je revolucija opravila poboje.“ V poglavju 'Medvojne in povojne žrtve' pa beremo, da sta v statistiki „med povzročitelji Jugoslovanske armade in OZNA prepoznavni oznaki, ki opozarjata, da gre za povojne žrtve. Te so tako vojaki - domobranci - kot tudi civilisti. Za vse povojne žrtve je značilno, da so bile pobite razorožene v končnem obračunu. Zato so vstavljene v kategorijo likvidacij.“ (str. 73)

Če hočemo dobiti po omenjeni tabeli število vseh neposrednih žrtev komunistov na Notranjskem, moramo sešteti žrtve Jugoslovanske armade, partizanov in OZNE, kar zneso 1023 oseb ali 47,4% vseh pobitih. Protikomunisti, to je Vaške straže, domobranci in četniki so povzročili 153 žrtev kar je 7,1% celote. Okupatorja, Italijani in Nemci, sta povzročila na Notranjskem 852 smrti (39,4%) in sta drugi povzročitelja pobojev, takoj za komunisti. Pri tem ni odveč misel, da ne bi bilo ne Vaških straž ne domobrancev pa tudi ne njihovih žrtev, če slovenski komunisti ne bi zavedli odporniškega gibanja v revolucijo.

Kako so umrle navedene žrtve vojne in revolucije? Statistika na str. 67 odgovarja takole: Likvidiranih je bilo 1048 oseb, kar predstavlja 48,5% vseh žrtev, medtem ko je v boju padlo vsega skupaj 348 oseb (16,1%). Ta številka je dovolj zgovorna in osvetli pravo naravo NOB in komunistične revolucije na Slovenskem. Likvidacije rojakov in ne osvobodilni boj so bile ena od prvenstvenih partizanskih dejavnosti.

Na strani 68 pa nas pretrese še en podatek. Glavna žrtev vojne in revolucije

PISMI BRALCEV

Rudolf Smersu v Domu sv. Vincencija

Ko sem obiskovala svoje drage starše v zavetišču, sem naletela na Rudolfa Smersu. Videl se mi je izredno bister in fizično prizadet zaradi bolezni. Osebo sem ga spoznala, ko sva pred mnogimi leti spremljala ob bolniški postelji Miloša Stareta pred njegovo smrtjo. Dobro se je spominjal teh časov. S prijazno besedo, ki je izdajala njegovo globoko človeško občutljivost, se mi je v številnih, kratkih pogovorih zopet približal. Znal je z lahkoto prestopiti daljave, ki so naju ločile.

Ob smrti tega velikega človeka, voditelja slovenskega naroda, se sprašujemo kje nam je najbližji, kje s svojo mislijo, kje s svojim delovanjem najbolj prizadevajoč, s svojo bolečino sorodni. Smersu se je celo življenje zavzemal z vsem srcem za občo blaginjo. Nedvomno je, da so mu medvojna leta prinesla marsikatero bridkost. Značilno za povojne izseljence je okrepljeno razmerje do naroda. Narod je bistvo, okoli katerega je Smersu zgradil svoj svet, ki ga je osebno doživljal v hudih časih. Poleg družine in vere je bil narod najmočnejša opora romarju, obenem pa eden od najbolj bolečih dejstev. Njegovo pričevanje je bilo

Slovenski tisk v ZDA in Kanadi

V ponedeljek, 5. oktobra, so v galeriji Družina v Ljubljani odprli razstavo Slovenski tisk v ZDA in Kanadi v letih od 1940 do 1997. Razstavo, ki bo odprta do 23. oktobra, je pripravil raziskovalni inštitut Studia Slovenica pod vodstvom dr. Janeza Arneža.

Najstarejši slovenski časopis Amerikanski Slovenec je letos v 108. letu izhajanja, Ameriška domovina obhaja stoletnico življenja v Clevelandu v Združenih državah. Vsi ti in drugi listi so izpolnjevali večje ali manjše kulturno in družbeno poslanstvo med slovenskimi izseljenci. Obenem pa so dediščina, ki jo je treba sprejeti.

Kot ugotavljajo organizatorji razstave, so slovenski tiski ne glede na to, kje izidejo, del narodove kulturne dediščine. Tisti tiski, ki so nastali zunaj matične domovine, pa imajo še dodaten pomen. Prikazujejo namreč stopnjo slovenske navzočnosti v tujem svetu, obenem pa so mera nacionalne zavednosti slovenskih izseljencev in njihovih potomcev. Razodevajo tudi, koliko je slovenska skupnost v nekem delu diaspore še živa in željna samoohranitve, saj je slovenska beseda tista identifikacijska oznaka, ki resnično opredeli narodno skupnost.

so bili na Notranjskem civilisti. Od vseh poznanih žrtev je bilo civilistov 852 (39,5%), vaških stražarjev, domobrancev (med njimi je posebej omenjen en kurat) in četnikov je med žrtvami 783 (36,3%), partizanov 460 (21,3%), partizanskih dezertarjev 8 (0,4%).

Glede padlih partizanov je pomembno naslednje avtorjevo opozorilo: „Med partizani, ki so postali žrtve druge svetovne vojne, so številni primeri žrtev, katerih povzročitelji so bili sami partizani. Vzroki teh smrti... so zelo raznovrstni: osebna nasprotja, politične opredelitve, dezerterstvo itd.“ (str. 45) O veličini NOB na Notranjskem pa najbolj zgovorno priča statistični seznam nemških vojakov, ki so bili uničeni v osvobodilnih akcijah. Iz seznama je razvidno da je pobila štiri nemške vojake avgusta 1945 OZNA v cerkniških zaporih, štirje (4) pa so padli junija leta 1944 v boju. (str. 164)

Zanimivo je tudi, da statistični pregled žrtev navaja za večino po vojni pomorjenih

v tem: v svetu političnega delovanja. Težka pot brezdomovinstva je bila naša usoda. Naši voditelji, kot Rudolf Smersu, so bili luč na tej poti, ki nas je vodila v novo domovino. Za velik del današnjih dobrin se mora naše ljudstvo zahvaliti svojim voditeljem. Pristno delo Rudolfa Smersu, ki je izhajalo iz duha ljubezni, pa ni iskalo odobravanja. Življenje v skupnosti pa od nas zahteva, da nikoli ne prenehamo dajati vsakemu zasluženega priznanja, čeprav ga velik človek ne pričakuje. Po drugi strani pa, če smo sprejemljivi za dobroto in veličino, moramo oblikovati svoje življenje po teh zglednih ljudeh, kot je bil Rudolf Smersu. Če pa nismo več sprejemljivi za veličino in smo otopeli za dobroto in bolečino, pa nimamo ljubezni.

Veličina R. Smersu ni bila samo v delovanju, še večja je bila v trpljenju. Zadnje čase je preživel v Domu sv. Vincencija; to je bil čas neizmerne preizkušnje. Zdelo se je, kot da od žalosti umira. Ni mogel razumeti, zakaj je moral biti tako sam; med štirimi stenami so se mu ure neizmerno vlekale, dan je bil enak noči. Njegov izraz je bil žalosten in solze so mu tekale iz slepih oči, ko se je spominjal svojega dragega doma. V tem dejstvu je bilo zaobseženo vse neposredno tragično, ki se je začelo uteleševati v njegovem življenju in nedvomno v takem dejstvu tudi tragedija naše skupnosti. O Rudolfu Smersu pa lahko rečem, da je bilo trpljenje prvina, ki ga je odlikovala in vodila do končne veličine.

R.S.

Nezaželeni naslovi

Spoštovani g. urednik!

V 39. številki Svobodne Slovenije Jože Rant v pismu bralcev pod naslovom Nezasluženi naslovi opozarja na to, „da je kaznivo vsako prisvajanje ali uporabljanje nedoseženega naslova“.

Dogodilo pa se je, da sem bila sama, le profesorica, v Zborniku dela v zvestobi in ljubezni, ki ga je izdalo društvo Zedinjena Slovenija (zasnoval in napisal pa ga je ravno Jože Rant) spremenjena v licenciata. Ne potegujem se za noben naslov, še manj pa za takega, ki mi ne pripada.

Skoraj prepričana sem, da gre v mojem primeru za gospodovo „nepoznanje“ moje osebe in za „nenamerno zlorabo“. Strinjam pa se z njim, da je pametno biti previden, saj s svojim izražanjem lahko škodujemo posamezniku ali vsej skupnosti.

Miriam Jereb Batagelj

likvidirancev kot kraj smrti „Vetrinj itd“. Avtor pojasni, da so bile žrtve iz tega koroškega kraja odpeljane in nato „pobite po različnih krajih Slovenije, največ okoli Teharij... v Kočevskem Rogu... pa tudi v Rakovem Škocjanu.“ Zadnji tak umor je registriran „več let po koncu druge svetovne vojne iz leta 1959... na južnem obrobju Loške doline.“ (str.44) Tudi ta je na seznamu vojnih žrtev.

Zgodovinska študija Staneta Oliša predstavlja le izsek iz obdobja komunistične revolucije na Slovenskem, a osvetljuje tedanje dogodke bolj kot večina šolskih knjig, po katerih naj bi mladi slovenski državljani spoznavali preteklost svojega rodu. Kdor hoče, lahko odkrije v njej strašno enačbo, ki ponazarja slovensko tragedijo medvojnih in povojnih let: na eni strani smrt devetih italijanskih in štirih nemških vojakov, na drugi pa dva tisoč sto petinosemdesetih slovenskih žrtev. To je resnična vsebina partijskega mita NOB.

DEJSTVA...

Nad. s 1. str.

ozemlju v letih 1941-1943 povzročili smrt 9 (devetih) italijanskih vojakov.

Iz statističnih podatkov o italijanskih represalijah na civilno prebivalstvo je razvidno, da so te zahtevale 266 žrtev, katerim moramo prišteti še 16 talcev. Teh 282 slovenskih življenj je cena za smrt devetih italijanskih vojakov in nekaj sabotaz. Represalije italijanske vojske nad civilnim prebivalstvom so brez dvoma vojni zločin. To pa ne zmanjša odgovornosti partizanskega vodstva, to je KPS, ki je represalije izvajalo z dejanji, katera so bila z vidika svetovne vojne popolnoma brez smisla. Očividno so bili „nastopi proti Slovincem“ tudi na Notranjskem višje na listi partizanskih prioritet kot toliko propagirani boj proti okupatorju. Avtor zapiše, da so partizani pobili že v prvi polovici leta 1942 „več uglednih osebnosti iz katoliškega tabora“, vendar o njih ni posebne tabele.

Celotno število žrtev na Notranjskem, 2158 oseb, predstavlja 12,6% vsega prebivalstva na tem ozemlju. Kdo je neposredni povzročitelj teh smrti? Na str. 66 najdemo odgovor.

Po teh podatkih je zakrivila največ smrti „Jugoslovanska armada“ in sicer 610 oseb ali 28,3% vseh žrtev. Sledijo ji Italijani, ki so zakrivila smrt 547 oseb ali 25,3%. Na tretjem mestu so zapisani partizani (358 oseb in 16,6%), potem Nemci (305 oseb, 14,1%), nato domobranci (130 oseb, 6%), nato so na vrsti samomori (58 oseb, 2,7%), nato OZNA (55 oseb, 2,5%), slede vaške straže (21 oseb, 1%), četniki (2 oseb, 0,1%), razni in neugotovljeni (72 oseb, 3,3%). Kdo je bila omenjena Jugoslovanska armada, ki

Iz življenja Zveze slovenskih mater in žena

32. „Naš dan“ je za nami. Obhajale smo ga zelo skromno, sodeč po videzu, ki pa tudi ni vse! Zbrane smo potrdile dolgo dobo obstoja in delovanja - upoštevajoč posebno naše štiri gibalne sile: vzgajati naše otroke, da so slovenskega rodu; posredovati naši mladini slovenske običaje in tradicije; pomagati osamelemu in pomoči potrebnemu rojaku ter ostati zvesti načelom, zaradi katerih smo zapustili našo domovino.

V cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši msgr. Oreharja - blagega spomina, na 1. soboto v septembru smo se skupaj ob oltarni mizi z mašnikom asistentom dr. Juretom Rodetom zahvalile za vse prejete blagoslove v preteklem letu s prošnjo za naprej in za vse duše pokojnih mater in žena. Posebno smo se spomnili dveh zvestih in za vse dobro v naši skupnosti vnetih žena: M. Železnikarjeve in C. Urbančičeve. Evangeljsko sporočilo za 23. navadno nedeljo je zgoščeno razložil dr. Rode o preudarni odločitvi za Kristusa brez zemeljskih navezanosti in vztrajnosti na svobodno odločeni poti. Berili sta posredovali Pavlina Dobovšek in Irena Fajdiga, darove pa so prinesle Pavla Škraba, Ani Podržaj in Anica Zakrajšek. Da so ogle lepo donele ima zasluge Mirjam Klemenc, za ubrano ljudsko petje pa Vida Bedenčič. Tajnica Zveze Mirjam Rant je vodila mašno slavlje in ga zaključila s povabilom na nadaljne srečanje v obednici, kjer je bila pripravljena majhna zakuska.

Po pozdravu predsednice Pavline Dobovšek je prevzel besedo dr. J. Rode, ki je strnil našo obletnico z večimi, važnimi obletnicami v letošnjem letu in še sovpadajoči „Dan emigrantov“. Nepozabljiva pa bo ostala za večino beguncev 50. obletnica prihoda v novo deželo - Argentino; za mnoge le začasno... Iz Evrope smo se morali

umakniti, nas niso več marali nikjer... Vsa krutost usode zbledi ob spoznanju in ovrednotenju življenja, ki smo ga po neskončni božji Previdnosti ohranili, ga svobodno nadaljevali ob Reki srebra...

Vendar rane z izgubo dragih žrtev - domobrancev, vojnih prisiljencev, toliko nedolžnih civilnih rojakov, celo mater, žena in deklet ter otrok, domov in domačij, se niso zaprle, se nočejo z leti zapreti, kajti krivice bolijo in rane svežijo, a obenem dajejo moči, volje in tudi veselja delati med in za slovensko skupnost do novih obletnic! Bog daj!

Do srca so segle govornikove misli - najlepša hvala!

Srce je tudi simbol Zveze. Socialno delo oblikuje krščanska zapoved - srce. O tem delu je poročala Tončka Rožanec, ki deli delo z Marto Jeločnik v njeni odsotnosti. Majhen doprinos k velikim težavam naših rojakov je res „kaplja v morju“, a z dobro voljo dano in sprejeto, je veliko!

Predsednica Pavlina Dobovšek je razdelila spominček, sliko sv. Družine z molitvijo k sv. Trojici, s podpisom *Družinski blagoslov - Metod Pirih - koprski škof in narodni ravnatelj za Slovence po svetu. Na Pristavi, 16.11.1994; vsem zastopnikom okrajnih Domov s priskrbo prošnjo k Bogu za njegovo čimprejše okrevanje!*

Ob skrbni postrežbi velikodušnih žena smo se zadržali v prijetnem vzdušju. Hvala vsem za vse velike in drobne pozornosti do sedaj se poslavljamo v upanju za isto pomoč tudi v bodoče!

Bog povrni!

Zveza

V dobroteljni sklad so darovali:

Ga. Julči Zupan \$ 1.000.-, N.N. Hurlingham \$ 20.-, N.N. 100 dolarjev.

Bog plačaj!

IVAN ŽNIDAR

PRIHOD V ARGENTINO

Pred časom je bila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj zahvalna sv. maša ob petdesetletnici prihoda v Argentino, ko se je čez 450 slovenskih emigrantov beguncév izkrcalo z vojaške ladje gral. Stevard. Po maši pa je bila v veži dvorane kratka zakuska, kjer so se navzoči v medsebojnem pogovoru prepoznavali in obujali vesele ter žalostne spomine.

Med novodošli so bile številne družine iz raznih italijanskih taborišč, največ iz taborišča Barleta in iz Tranija. Iz tega taborišča je bilo razen nekaj družin čez 200 mladih fantov doma iz Štajerske in Gorenjske, ki so bili med okupacijo nasilno mobilizirani v nemško vojsko, se nahajali na zapadni fronti, bili zajeti ali so se sami predali zaveznikom. Za ujetnike, ki so bili ujeti v Italiji, Franciji, Grčiji in Afriki, je bilo zbirno taborišče v Aversi blizu Neaplja pod ameriško komando. Ujetniki so bili razdeljeni po narodnosti. V slovenskem taborišču je bilo čez 600 ujetnikov; nekatera poročila govore o 800 možeh. Življenje v tem taborišču je bilo udobno, v primeri z življenjem v nemški vojski, potem pa prehod v ujetništvo. Bilo je pa monotonno, zato so se posluževali iger, šaha in športa. Ustanovil se je pevski zbor. Ime so mu dali „Haš“, po sestavi dnevne hrane, ki je bila iz zmlatega mesa in zelenjave kašaste oblike. Pevovodja je bil Rožkar, doma iz Kapele pri Radgoni.

Pojavljalo pa se je domotožje, saj nekateri niso imeli še 18 let, ko so bili že v ujetništvu, pisemskih stikov z domom pa še ni bilo. Začelo se je govoriti, da so pri

komandi taborišča oficirji Kraljeve vojske in letalstva, ki je do sporazuma Tito - Šubašić in še nekaj časa pozneje obstajala. Večina se je prijavila in seznam je bil v kratkem času napisan, z njim pa je nastalo neko rahlo nasprotovanje, zakaj kraljeva vojska, zakaj ne partizanska. Seznam je bil napisan, vendar iz zanesljivih virov nikdar oddan. V taborišče sta prišla dva Dalmatinca in sta ostala, pozneje ravno tako neki Srb ali Črnogorec; nihče ni polagal dosti važnosti na to. Začele so se pojavljati skupine, pozneje skupine, eni za partizane, drugi proti. V nekaj dneh je ameriški kapetan, poveljnik taborišča, sklical zbor, da pride jugoslovanski oficir, radi odhoda v domovino. Vsesplošno veselje se je spremenilo v razočaranje. Prišel je partizanski poročnik, rojak iz Dolenjske, ki pa ni znal govoriti o drugem kot o junaških bojih partizanskih enot. Pozneje so se pojavili oficirji kraljeve vojske, vendar jih Amerikanci niso pustili v taborišče. Menda so tudi takrat po zanesljivih virih spraševali za seznam. Kje je ostal, je vedel le vodja Goltes, ki je bil po vojni miličnik v Slovenski Bistrici.

Po nekaj tednih je prišel v taborišče starejši Dalmatinec s titovko na glavi z rdečo zvezdo. Vsaka druga beseda je bila: „Što vas nije šteta, tako mladi pa u nemačkoj vojski“, to so mnogi šteli za grožnjo in ponižanje. Niso hoteli več govoriti z njim in vodja ga je spremil do vrat. Po tem obisku niso Amerikanci pustili v taborišče predstavnikov Jugoslavije. Postali so manj naklonjeni. Sledilo je poročilo za preselitev k

Pisali smo pred 50 leti...

Prireditve Duhovnega življenja

Tukajšnja slovenska mesečna revija „Duhovno Življenje“ slavi letos 15-letnico izhajanja. To lepo obletnico bo proslavila s prireditvijo, ki bo 17. oktobra ob 15. uri popoldne v salonu San José, Aczuénaga 164. Na sporedu je poleg Jalnove ljudske igre „Dom“ tudi nastop močnega slovenskega pevskega zbora in orkestra. Vstopnina: odrasli \$2.-, otroci \$1.-; vstopnice si dobite v predprodaji.

Vsi novi Slovenci bodo gotovo radi prišli na to proslavo. Oni vedo, kaj je „Duhovno življenje“ za Slovence v tujini, oni tudi vedo, da se je v njem vodila borba za naše

dobro ime, ki so nam ga kradli, še preden smo stopili na argentinska tla; oni tudi vedo, kaj je storil za našo vselitev č. g. Hladnik, častni predsednik Društva Slovencev v Argentini. Zato pač ne bo nobenega novega Slovenca, ki bi ta dan s svojim prihodom ne pokazal hvaležnosti č. g. Hladniku za njegovo delo ter mu podprl in proslavil jubilej tega lista. Naj bo to resnično prva „vseslovenska“ proslava v tem mestu, ki naj koristi našemu medsebojnemu stiku.

Svobodna Slovenija, št. 19:
1. okt. 1948

Slovenija, moja dežela

Samostan Stična

Leta 1132, trideset let po ustanovitvi cistercijskega reda (1098) je skupina redovnikov prišla v Stično. Tam so namreč ustanovili Višnjegorski grofje v zvezi z oglejskim patriarhom Peregrinom nov samostan. Važnost tega poudarja dejstvo, da je prvotno stiško cerkev gradil francoski mojster. Samostan je postal z leti in stoletji najmočnejši samostan na Kranjskem S svojimi gospodarskimi in trgovskimi vezmi je segal daleč preko deželnih mej. Bil je izredno važno cerkveno središče v srcu Slovenije, ki jo je drugače upravljal le od daleč oglejski patriarh in maloštevilni in slabo izobraženi župniki. Stična je bila tudi važno kulturno središče. V enem od številnih stiških srednjeveških rokopisov se je ohr-

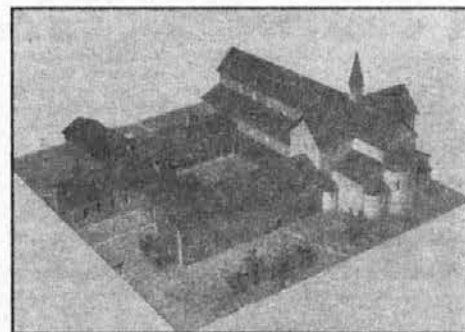

Stična danes

nil doslej edini znani primerek ustavnovne listine cistercijskega reda. Poleg verske vzgoje so stiški menihi poučevali okoličane v boljšem ekonomskem poljedelstvu, imeli so tudi šolo.

Po darovih raznih dobrotnikov je samostan naglo rasel, a v turških napadih je utrpel veliko škode. Svoj razcvet je doživel v 17. stoletju, ko je bil vodilno kulturno središče na Kranjskem.

Cesar Jožef II. ga je 6. oktobra 1784 je ukinil, češ da ni „koristen ljudstvu“. Šele pred 100 leti so se menihi povrnili v stari samostan. Od tedaj se njihova vloga v slovenski cerkvi in kulturi veča. Prirejajo razna predavanja, versko kulturne prireditve, ustanovili so verski muzej itd.

Model samostana v XIII. stoletju

Angležem. Sredi januarja 1945 je bilo izdano povelje, da vsi razložijo svoje stvari in se pripravijo za odhod. Naslednje jutro so zasedli živinske vagona in transport je odpeljal proti vzhodu v taborišče britanske armade v Grumo blizu mesta Bari. Taborišče je bilo sestavljeno na športnem igrišču, drugo pa izven igrišča. Poveljnik je bil angleški kapetan, ki je govoril več jezikov, tudi nemško. Procedura je bila kot pri Amerikancih, toda vse bolj preprosto, skromno. Bilo je mnogo preštevanja, manj športa, le pevski zbor je še obstajal. Na vходу taborišča je vihrala jugoslovanska zastava. Blizu taborišča pa so imeli partizani svojo bolnico, z zastavo in rdečo zvezdo. Tako enim kot drugim je to šlo na živce.

Po prihodu v Grumo so se medsebojni odnosi poslabšali. Ujetniki so se začeli deliti na tiste za kraljevo vojsko in na tiste, ki so bili za komuniste. Horjak, ki je bil do sedaj vodja, je odstopil in se pridružil skupini za odhod v partizane, prav tako absolut medicine Hergov in bivši vodja Goltes, oba Dalmatinca in Srb. Vodstvo je prevzel Jože Berce doma iz Slovenj Gradca, ki je skušal pomirjevati, vendar ni imel dosti uspeha. Porajale so se grožnje: če bomo prišli domov kot pristaši kralja, nas ne čaka nič dobrega.

Angleški kapetan, mogoče kot pobudnik, je najavil, da pridejo predstavniki Ju-

goslovanske armije v taborišče, da nas odpeljejo. Nekega dne je dobil Berce povelje, naj skliče zbor pred zastavo. V taborišče je prišel major titove vojske z nekim malim oficirjem in tolmačem. Angleški oficir je v lepi nemščini vse navedel in povedal, da je prišel oficir Jugoslovanske armije, da prevzame oblast in nas popelje v domovino osvajat sovražnika, vendar je odločitev odvisna od vsakega posameznika. Začel je govoriti partizanski oficir, se namršil in z gromkim glasom dejal: „Drugovi, nisam došel, da vas molim, tražim, da koji hoće da ide u Jugoslovansko narodno armijo naj izače, koji neće, onoga zaveznici i čejo enako vratiti posle rata“. To je še enkrat ponovil, medtem pa je strumno nastopil angleški kapetan, ki je želel pretolmačene besede in mu je vzel besedo, ker o tem se nihče ni pogovarjal, da bodo po vojni vrnjeni, da je to grožnja. Angleški kapetan je nato z odločnim glasom pozval, kdor želi v Jugoslavijo, naj izstopi na desno ven. Isto je ponovil. Prvič je izstopilo kakih 90 fantov, po ponovitvi pa še 35. Tisti, ki so izstopili, so morali po svoje stvari v šotore in so odkorakali v drugo taborišče. Ostali so imeli voljno, vendar ne preje, dokler ni zadnji zapustil taborišča. Bali so se izgredov in groženj odhajajočih.

Nadaljevanje prihodnj

Novice iz Slovenije

DEKANI - V tej istrski vasi so proslavili 60-letnico organiziranega nogometa in izdali zgodovinsko brošurico o domačem klubu Jadran. Opisan je razvoj in rast vasklega nogometnega kluba, ki se je v sedemdesetih letih povzpela v prvo slovensko ligo. Poleg podatkov o nogometu, štirih generacijah nogometašev in trenerjev je najti tudi ves zgodovinski okvir dekanske vasi v vseh teh letih.

VOLČJI GRAD PRI KOMNU - Na domačiji Rožančevih na Krasu so podelili nagrado Marjana Rožanca za najboljšo zbirko esejev, objavljeno v zadnjih dveh letih. Petčlanska žirija sklada Marjana Rožanca, ki ji odslej predseduje dr. Manca Košir, je izmed 18 knjig oziroma šestih v ožjem izboru za najboljšo razglasila zbirko šestih daljših esejev Aleša Bergerja z naslovom Krokiji in beležke, ki je letos izšla pri založbi Obzorja v zbirki Znamenja.

VELENJE - Letos so odprli že 9. Pikin festival, največjo otroško prireditev v Sloveniji. Festival vsako leto obišče več otrok in staršev iz vseh delov Slovenije. Lani so jih našli približno 70.000. V galeriji Velenje pa so odprli razstavo Pika Nogavička med otroki vsega sveta.

MARIBOR - 16. septembra so se na Grajskem trgu v Mariboru v okviru izteka ločnega se festivala Glasbeni september '98 predstavili kot del spremljevalnih prireditev tudi mladi glasbeniki in potencialni bodoči umetniki, ki utegnejo nekoč sodelovati na festivalski prireditvi. Na posnetku je Mariborski kvartet flavt med nastopom.

Slovenija in šport

LJUBLJANA - Slovenski nogometni reprezentant Ermin Šiljak, ki se je poškodoval na kvalifikacijski tekmi za EP proti Grčiji, je bil operiran na Ortopedski kliniki v Ljubljani. Na podlagi rentgenskih slik je dr. Vinko Pavlovčič ugotovil, da gre pri Šiljaku za težjo poškodbo skočnega sklepa ter za izpah gležnja desne noge s popolnim zlomom. Po operaciji bo moral nogometaš švicarskega Servetta iz Ženeve razgibavati nogo najmanj tri mesece, s treningi pa bo lahko v najboljšem primeru začel ob začetku (evropske) spomladanske sezone.

TRŽIČ - Na mednarodni tekmi v teku na rolgah v Trziču je pri ženskah 6,5 kilometra dolgo progo najhitreje pretekla Andreja Mali, druga je bila Andreja Grašič, tretja pa Avstrijka Maria Theurl. Pri moških je na 8,5 kilometrov dolgi progi slavil Vasja Rupnik, drugi je bil Italijan Albio di Gregorio, tretji pa Tomaž Globočnik. V mladinski konkurenci sta bila najboljša Tina Hižar in Matej Jakša. Tekme se je udeležilo več kot 200 tekmovalcev, med njimi slovenske reprezentance v biatlonu, nordijski kombinaciji in smučarskih tehnik.

METZ - Slovenska reprezentanca v kajak in kanuju na divjih vodah je na študentskem svetovnem prvenstvu v Metzu osvojila prvo kolajno. Dejan Kralj je osvojil tretje mesto v slalomu med kajakaši. Kralj je bil na cilju sicer četrti, a se je vodstvo reprezentance pritožilo, nakar so organiza-

BOROVNICA - Deset jamarjev iz Jamarškega kluba Borovnica je očistilo Brezno treh dimnikov na Logaški planoti, v katerega je pred časom neznanec odvrnil dvestolitrski sod s strojnim oljem. Brezno treh dimnikov je eno od petih kraških jam in brezen, ki so jih letos izbrali na razpisu Heliosovega sklada za ohranjanje voda. V njem se zbirajo sredstva od prodaje vodnih premazov tega podjetja - po petdeset tolarjev od vsakega litra okolju prijaznih barv. Dolej so očistili že Babjo jamo v občini Trebnje, Brinščico v občini Hrpelje-Kozina in Ravbarjeve jame v občini Sežana, na vrsti je pa še Severjevo brezno pri Moravčah.

STOCKHOLM/LJUBLJANA - Na 16. zasedanju Kongresa evropskih pisateljev je približno sto delegatov zvez oz. društev pisateljev ter opazovalcev in gostov iz 42 držav soglasno sprejeli kot novega člana kongresa Društvo slovenskih pisateljev, ki ga je v Stockholmu zastopal Iztok Osojnik. Največ so razpravljali o zaščiti avtorskih pravic in moralnih pravic avtorja v elektronskih medijih in komunikacijskih mrežah; v okviru javnega foruma so razpravljali tudi o položaju knjige v Evropi in ugotovili, da raven branja in bralske kulture po Evropi ne upada - prej nasprotno, morali pa bi urediti odnose med založniki, pisci in upravljalci novih elektronskih medijev.

TEHERAN/MARIBOR - Na osmi mednarodni iranski fotografski razstavi sta bila nagajena tudi člana Fotokluba Maribor Branko Zorovič in Branimir Ritoja. Zorovič je dobil prvo nagrado v kategoriji na svobodno temo, Ritoja pa je v kategoriji dokumentarna fotografija osvojil tretje mesto. Za razstavo je žirija med 6437 fotografijami avtorjev iz 59 držav izbrala 268 del fotografij iz 34 držav.

LJUBLJANA - Z namenom spodbujanja in razvijanja sodelovanja sta Indijska nacionalna akademija znanosti in Slovenska znanstvena fundacija (SZF) podpisali Memorandum o znanstvenem sodelovanju. Obe strani si bosta prizadevali za podporo in spodbujanje sodelovanja na področju znanosti ter za izmenjavo raziskovalcev.

torji ugotovili, da so k njegovemu času neupravičeno dodali pol sekunde. - Med kajakašicami je bila najhitrejša Slovkinja Jelena Kaliska, Helena Lahovec je bila v kvalifikacijah 23. in se ni uvrstila v finale.

JESENICE - Kanadski hokejist slovenskega porekla Ed Kastelic je podpisal pogodbo za Acroni Jesenice. Pogodba je veljavna do konca sezone, prvič pa bo Kastelic zaigral za "železarje" 24. septembra, proti EC Gradcu. Na zvezi bodo skušali urediti vse formalnosti, da bi Kastelic v Sloveniji igral in nastopil tudi na novembrskih kvalifikacijah za nastop reprezentance na prvenstvu skupine A svetovnega hokeja.

VELENJE - Dvakratni zmagovalac svetovnega pokala Primož Peterka (Triglav Kranj) je na poletnem državnem prvenstvu ubranil naslov v smučarskih skokih. Zbral je 230 točk, skočil pa je 80 in 81,5 metra. Drugi je bil Damjan Fras (218,5), le pol točke za Frasom pa je bil Jure Radelj.

LJUBLJANA - Za največje presenečenje na tradicionalni veslaški regati na Ljubljani, ki je bila letos namenjena tudi obeležitvi 90-letnice najstarejšega kluba, je poskrbel Izolan Niko Medvešek, ki je bil na 200-metrski progi hitrejši od Luke Špika in rekonvalescenta Janija Klemenčiča. Posebej presenetljiva je Izolanova zmaga zato, ker je Špik kasneje na isti progi na Čop challengerju ugnal vso svetovno veslaško elito.

Slovinci v Argentini

San Justo

19. septembra smo v Balantičevi šoli otroci, učitelji in starši proslavljali učiteljski dan ob spominu na ustanovitelja slovenskih šol škofa Antona Martina Slomška.

Gospodična Pavlinka nas je v duhu povedla daleč v Slovenijo v čas, ko je živel škof Slomšek. Povedala nam je nekatere anekdote, ki jih je doživel z otroki in kako se je trudil, da bi otroci ljubili materinščino in jo čuvali kot najdražji zaklad.

Gospodična Ivana je lepo govorila staršem o Slomšku, prisrčno pa je nagovorila otroke in jim razložila pomembnost

Slomškovih naukov. Učiteljice vseh razredov so naučile otroke razne nastope za to priliko. Priljubili smo recitacijam Kje smo mi doma Mirka Kunčiča, Jaz..., M. Hrobath, Slomškovim: Sedanji svet, Zvonček naše vesti, Zlati čas in dvem uspavankam. Upriporili so Maček v črnilu in zapeli Sijaj, sijaj, sonce, Jaz sem muzikant, Zajček, Predica in V nebesih sem doma.

Zaključili smo proslavo z zahvalo Bogu, ker je naš vzornik škof Slomšek že med blaženimi.

KJQ

43. slovenske smučarske tekme v Bariločah

Slovensko planinsko društvo priredi vsako leto septembra ali oktobra slovenske smučarske tekme, ki so nadaljevanje dolgoletne tradicije.

Prve tekme so se vršile že leta 1951 v pogorju Nireco, od tam so jih naši predhodniki premestili na dosti pristopnejši hrib Otto, od leta 1965 naprej pa so obširna katedralna smučišča prizorišče vsakoletnega srečanja naših smučarskih tekmovalcev.

V hladni, delno oblačni nedelji 20. septembra se je zbrala kar številna družba na zgornji postaji Roblesove žičnice. Proga za običajni veleslalom, imenovana "Dva tisoč", je bila pripravljena na grebenih "Princese", ki jih je zapoznili sneg velikodušno na sveže prekril z belo odejo.

Na tekmah se je zvrstilo 23 tekmovalcev, med katerimi je bilo letos veliko majhnih otrok, ki so prvič doživeli "tekmovalni krst". To je za društvo velika spodbuda za bodočnost, še posebno, ker veteranov zmanjkuje.

Rezultati tekem so sledeči:

1. Bogdan Bertoncelj	16,93
2. Andrej Bertoncelj	17,77
3. Blaž Razinger ml.	17,92
4. Matjaž Kambič	19,94
5. Martin Jerman	20,59
6. Marjan Mavrič	21,13
7. Nikolaj Jerman	21,81
8. Veronika Grohar	24,15
9. Aleks Grohar	25,44
10. Marko Magister	26,42
11. Nataša Grohar	26,52

Občni zbor Počitniškega doma dr. Rudolfa Hanželiča

bo v soboto, 24. oktobra, ob 17. uri
v Slovenski hiši

Ob 19. sv. maša za raj. R. Hanželiča,
R. Smersuja in za žive in rajne
odbornike in dobrotnike

Vsi člani lepo vabljeni!

Osebnostne novice

Rojstvo: V družini Andreja Rezlja in ge. Lorene roj. Albreht se je dne 28.9. rodila hčerka porvorojenka, ki bo pri krstu dobila ime **Ljudmila Marija**.

V petek, 25. septembra se je rodil **Milan Avguštin**, sin Milana in ge. Monike roj. Keršič.

Srečnim staršem naše čestitke!

Poroka: V kapeli loretske Matere božje v Benavidezu sta se poročila 26. septembra inž. **Rihard Valter Bevič** in **Delija Marija Mazza**; za priče so bili njuni starši Rihard Emilijan Bevič ter Roza Zvezdana roj. Vazquez in Horac Karel Mazza ter Delija roj. Tedin. Poročni obred je opravil župnik iz San Martina, g. Franc Šenk. Čestitamo!

Umrla je Mija Markež (75), slovenska učiteljica, voditeljica Prešernove šole na Pristavi in dolgoletna sodelavka Zedinjene Slovenije.

Naj počiva v miru!

DR. VITAL AŠIČ

odvetnik

sporoča, da uraduje tudi v mestu Buenos Airesu

Paraná 830, 5. nadstr., tel. 811-8186

Prijave na tel/faks: 796-5153 (vsak dan od 17. do 20. ure)

E-mail: asic@interar.com.ar

Mali oglasi

ČEVLJI - tudi po meri. Od preprostih do najmodernejših italijanske mode. Pridem na dom. Kličite na tel.: 624-8876 od 15. ure dalje.

TURIZEM

tel. 441-1264 / 1265
Letalske karte, rezerva
hotelov, najem avtomobila
in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Laval 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148
dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadst. „E“ - Capital - Tel.: tel. in faks: 374-7991 in 476-0320.
dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300
Dr. Héctor Fabián Lo Faro (Miklič). Odvetnik. Vsak dan od 15. do 20. ure. Almaguer 3351, 1. nadst. „F“, San Justo. Tel. 482-5624.

VIDEO

Marjan Vivod - video posnetki, filmanje z eno ali več kamerami. Predhodni proračun in zagotovljen termin izdelave. Padre Castañer 366 - (1708) Morón Tel.: 696-8842 - E-mail: vivodtine@overnet.com.ar

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Kvalitetno razvijanje fotografskih filmov: 36 posnetkov 10x15 \$ 10.- Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga - Tel.: 659-2060 - E-mail: marko@pinos.com

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - (1704) Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 656-3653
Kreditna Zadruga SLOGA - Bn. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.
Mutual SLOGA - Bn. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.
SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uradije ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Česarek).
SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hermandarias - Uradije ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).
SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uradije ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).
SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uradije ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4.- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

Kvalitetno razvijanje fotografskih filmov

36 posnetkov 10x15 z albumom \$ 10.- (v 24. urah)

Prodaja filmov:

Fuji in Agfa x36 \$ 3,50; Kodak x36 \$ 4.-
Marko Vombergar - fotograf

Tel./Fax: 659-2060 - Garibaldi 2308

V. Luzuriaga

E-mail: marko@pinos.com

*Najlepši res bo tisti fant,
ki nosil bo slovenski gvant.
Ob njem deklica bo blestela
si nošo narodno odela.*

**Za Slovenski dan
narodne noše na plan!**

Z izvedbo slovenskega dne so povezani številni in visoki stroški. Da jih bomo mogli kriti, vabimo vse obiskovalce za velikodušne prostovoljne prispevke.

V kritje stroškov bo namenjena tudi vstopnina za festival skupine Čuki, tako v Našem domu kot na Pristavi. Prosimo za razumevanje.

„Kjer rod je moj, kjer sin je tvoj,
tam si, Slovenija.“

43. SLOVENSKI DAN 42. obletnica Našega doma

V petek, 9. oktobra na mednarodnem letališču Ezeiza

6.35 Sprejem škofa Urana in večje skupine rojakov iz domovine (polet Lufthansa 526). K sprejemu vabljeni delegacije vseh domov.

V petek, 9. oktobra v Slovenski hiši

20.30 Koncert Slovenskega pevskega zbora iz Mendoze in Mladinskega pevskega zbora iz San Justa

V soboto, 10. oktobra v Slomškovem domu

12.00 Recital pevske skupine Čuki za otroke slovenskih šol

V nedeljo, 11. oktobra v Našem domu v San Justo

11.00 Zbiranje v domu

11.30 Sv. maša v sanjuški stolnici. Maševanje bo vodil ljubljanski pomožni škof mons. Alojz Uran. Po maši na trgu poklon pred spomenikom generala San Martina. Govori prof. Tine Vivod.

13.30 Kosilo.

17.00 Akademija. Slavnostni govor predsednik ZS Marjan Loboda.

19.30 Folklorni video-festival.

Sodelujejo vsi slovenski domovi v Argentini.

Pevski zbori Gallus, iz Mendoze, Mladinski iz San Justa in otroški ZS.

Recitacije, folklorni plesi.

Ves dan na razpolago okrepijo pri tradicionalnih štantih naših domov.

Prisotni bodo številni obiskovalci iz Slovenije.

Za zabavo bodo poskrbeli „Čuki“.

To bo naš taveseli dan. Pripravite se nanj!

Slovenski pevski zbor iz Mendoze Mladinski pevski zbor San Justo

prirejata

KONCERT

ob 50. letnici Zedinjene Slovenije,
43. Slovenskem dnevu in ob
50. letnici Slovenskega pevskega zbora iz Mendoze

Dvorana škofa Rožmana - Slovenska hiša.

Petek 9. oktobra 1998 ob 20,30 uri.

Vstopnice v predprodaji na razpolago pri pevcih.

ČUKI NA PRISTAVI

POSLOVILNI VEČER

12. oktobra, ob 19. uri

Na razpolago večerja

Pridi, ne bo ti žal!

TOMBOLA V SAN MARTINU

v soboto, 17. oktobra, ob 20. uri

Glavni dobitnik: računalnik

in še vrsta bogatih dobitkov.

Pridite! Sreča vas čaka!

IMETI ALI NE IMETI...

To je vprašanje. Pot do imetja vodi preko varnih in donosnih naložb. Z mahnimi vlogami je možno ustvariti veliko. Če imate Karto Slogo boste deležni mnogih ugodnosti in udeležbe pri nagrađenem žrebanju za dve letalski vozovnici

BUE-LJU-BUE

Ne zamudite zlate priložnosti.

Obiščite ali kličite nas: 656-6565

SLOGA DA VEČ! V SLOGI JE MOČ!

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: (54-1) 636-0841

Telefax: (54-1) 636-2421

e-mail: esloveniau@impasat1.com.ar

e-mail: debeljak@pinos.com

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katia Cukjati,

Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 7211
	Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 65; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.

Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires -

Argentina - Tel.: 307-1044 - Fax: 307-1953

E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Obvestila

PETEK, 9. oktobra:

Sprejem ljubljanskega pomožnega škofa msgr. Urana in gostov iz Slovenije. Na letališču Ezeiza ob 6.35

Koncert Mešanega pevskega zbora iz Mendoze in Mladinskega pevskega zbora San Justo ob 20.30 v Slovenski hiši.

NEDELJA, 11. oktobra:

43. Slovenski dan in 42. obletnica Našega doma v Našem domu v San Justo, s celodnevni programom.

SOBOTA, 12. oktobra:

Poslovilni koncert skupine Čuki ob 19. uri na Slovenski pristavi.

SOBOTA, 17. oktobra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. v Slovenski hiši.

Redni sestanek sanmartinske zveze žena-mati.

Tombola v San Martinu ob 20. uri.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

6. oktobra 1998

1 dolar	154,76 SIT tolarjev
1 marka	94,52 SIT tolarjev
100 lir	9,56 SIT tolarjev

Nov Guinnessov rekord!

Najbolj prodana knjiga v slovenski skupnosti v Argentini pretekli mesec je bil zgodovinski

ZBORNİK

Ta rekord bomo kmalu posekali!

Kdaj? Na

Slovenski dan

v Našem domu, ko boste tudi Vi kupili naš „best seller“